Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

A DEVENI OM

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BEHR, JOHN
A deveni om: meditații de antropologie creștină în cuvânt și imagine/ pr. John Behr; trad. de Dragoș Dâscă. - Iași: Doxologia, 2017
Conține bibliografie
ISBN 978-606-666-635-0

I. Dâscă, Dragoș (trad.)

2

Autorii fotografiilor: Vladimir Bulat, Daniel Constantinescu, Doina Mândru, Elena Murariu.

Editura Doxologia adresează mulțumiri speciale Domnului VLADIMIR BULAT, pentru contribuția deosebită la finalizarea acestui proiect.

© Editura DOXOLOGIA, 2017
ISBN 978-606-666-635-0

First published by St Vladimir's Seminary Press as
Becoming Human: Meditations on Christian Anthropology in Word and Image
Copyright © 2013 by John Behr.
This translation published with permission.

Imagine copertă: Maica Domnului *Oranta* (sec. XI), Mănăstirea Dafni, Atena.

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

JOHN BEHR

A deveni om

Meditaţii de antropologie creştină în cuvânt şi imagine

Traducere din limba engleză de
DRAGOŞ DÂSCĂ

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfinţitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei

Editura Doxologia
Iaşi, 2017

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Cuprins

Cuvânt înainte i
UNU • „Voi fi om” 1
DOI • A-L cunoaşte pe Hristos 6
TREI • „Moise a scris despre Mine” 14
PATRU • Cu moartea pe moarte călcând 20
CINCI • „Iată Omul” – „Săvârşitu-s-a” 26
ŞASE • Paradoxul morţii 40
ŞAPTE • *Fiat* – Să fie! 49
OPT • Învăţând din experienţă 58
NOUĂ • „A făcut bărbat şi femeie” 72
ZECE • „Mama tuturor celor vii” 84
UNSPREZECE • „Astăzi vei fi cu Mine în Rai” 102
Note bibliografice 111

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Cuvânt înainte

Această carte reprezintă o meditaţie asupra feluritor perspective şi consecinţe ale uimitorului fapt că Hristos ne arată ce înseamnă a fi Dumnezeu prin chipul în care moare ca om, dezvăluindu-ne totodată prin aceasta ce înseamnă să fii om, alegând de bunăvoie să înrădăcineze viaţa şi existenţa noastră în iubirea jertfitoare-de-sine, specifică lui Dumnezeu.

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Aceste meditaţii sunt prezentate şi dezvoltate prin cuvânt şi imagine, jocul dintre ele ajutând la îmbogăţirea şi adâncirea înţelegerii şi aprecierii înţelepciunii lui Dumnezeu, aşa cum se manifestă ea în creaţie, mântuire şi în noi înşine. Aspectul/dispunerea în pagină a textului reflectă mişcarea gândului dezvăluită în propoziţii, cu anumite cuvinte şi citate evidenţiate vizual prin intermediul unui font diferit şi mai mare. Mai mult, textul continuu al fiecărui capitol este completat de citate aşezate în afara textului propriu-zis, colorate diferit şi însoţite de imagini, reflectând sau lămurind aspecte ale argumentaţiei.

Rezultatul seamănă mai mult cu un manuscris medieval, dispunând cititorul spre o lectură meditativă, să cântărească cu luare aminte – în loc să frunzărească – fiecare cuvânt şi imagine.

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Pentru a evita detaliul superfluu din pagină, nu s-au folosit note de subsol sau de sfârşit de capitol. Referințele la citate, cu excepția celor din Sfânta Scriptură, au fost aşezate la sfârşitul cărții.

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

UNU

„Voi fi om”

„Slava lui Dumnezeu este omul viu”, scria Sfântul Irineu al Lyonului, spre sfârşitul secolului al II-lea, folosind aceste cuvinte frumoase şi adesea citate.
În tinereţe l-a cunoscut pe Sfântul Policarp al Smirnei, care l-a cunoscut, la rândul său, pe Apostolul Ioan.
Aceste cuvinte sunt cu adevărat remarcabile.
Însă care este semnificaţia lor?

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Cine sau ce este „omul viu”?

Sfântul Ierarh Ignatie Teoforul – Biserica „Sfinții Mucenici Brâncoveni și Sfinții Ioani (Botezătorul, Teologul și Gură de Aur)”, Alba Iulia, zugrav: Ioan Popa, 2014-2015.

Mergând înapoi câţiva ani, la o perioadă în care era vie amintirea lui Hristos şi a Apostolilor, Sfântul Ignatie al Antiohiei a făcut o afirmaţie frapant de asemănătoare.

În timp ce era dus sub pază la Roma pentru a fi martirizat pentru credinţa sa, le-a trimis o scrisoare creştinilor din acel oraş,

implorându-i să nu intervină în viitoarele sale încercări, de exemplu,

să nu încerce să-l ţină în viaţă prin mituirea autorităţilor.

Deşi călătorea fără scăpare spre o mucenicie îngrozitoare, şi-a îmbrăţişat credinţa cu bucurie, exclamând:

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

„Mai bine îmi este să mor în Hristos Iisus, decât să domnesc peste marginile pământului. Pe Acela Îl caut, Care a murit pentru noi; pe Acela Îl vreau, Care a înviat pentru noi. Naşterea mea este aproape. Iertaţi-mă, fraţilor... Să nu mă împiedicaţi să trăiesc, să nu voiţi să mor!

... Lăsaţi-mă să primesc lumină curată! Ajungând acolo, voi fi om (*anthropos*)! Îngăduiţi-mi să fiu următor al Pătimirilor Dumnezeului meu”.

„Să nu voiţi să mor!”

... găsind o cale prin care să mă feriţi de mucenicia pregătită mie!

„Să nu mă împiedicaţi să trăiesc!”

... împiedicându-mă de la a pătimi mucenicia!

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

În comparaţie cu obişnuitele noastre moduri de a vorbi, viaţa şi moartea sunt aici inversate.

Mucenicia sa este naşterea sa

... şi va fi o naştere

prin care el devine „om”
– un om care are statura lui Hristos,
„Omul desăvârşit”

sau „Omul nou”,

fiindcă mucenicul este o trimitere la „Martorul cel credincios, Cel întâi născut din morţi” (Apoc. 1, 5), „Începătorul mântuirii noastre” (Evr. 2, 10).

Aceste cuvinte pătrunzătoare sunt, după cum vom vedea, deosebit de profunde.

Moartea este aici un moment definitoriu: nu este sfârşitul, ci începutul, nu este dispariţie, ci descoperire.

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Aşa cum şi Sfântul Ignatie a accentuat în cuvântul său către romani:

„Acum că Hristos este cu Tatăl, El este mai vizibil decât era înainte”.

Adică, atunci când Hristos păşea printre noi în trup, noi nu am înţeles cu adevărat Cine era El;
acum că a murit prin Pătimirea Sa
şi este cu Tatăl,
putem „vedea”, în sfârşit, Cine este El.

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

DOI

A-L cunoaşte pe Hristos

Tot ce s-a spus mai înainte este întemeiat pe taina, încununarea şi punctul critic al relatărilor Evangheliilor despre Hristos.

La Matei, Marcu şi Luca
(vom discuta despre Ioan mai târziu),
doar prin Paştile Domnului,
ucenicii au putut să cunoască Cine este El cu adevărat.

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

În ciuda faptului că au fost cu Hristos timp de mai mulţi ani,

văzându-L schimbat la Faţă pe Tabor şi înfăptuind minuni, ascultându-I învăţăturile şi aflând de la Maica Sa împrejurările Naşterii Sale –
în ciuda tuturor acestor lucruri,
L-au părăsit pe Hristos în timpul Pătimirii Sale.

Lepădarea lui Petru – biserica din Vioreşti (Vâlcea), începutul secolului al XIX-lea.

Petru chiar se leapădă de El!

Singura excepţie – Petru, pe drumul către Cezareea lui Filip (Mt. 16) –
este excepţia care confirmă regula.

Atunci când este întrebat, Petru răspunde:
„Tu eşti Hristosul, Fiul lui Dumnezeu celui Viu”.

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Martiriul Apostolului Petru – biserica din Vioreşti (Vâlcea), începutul secolului al XIX-lea.

Totuşi, Hristos subliniază că Petru nu a cunoscut aceasta prin trup şi sânge,

adică prin actul de a-L vedea şi auzi pe Hristos în trup.

Printr-o descoperire de la Tatăl
a putut Petru să-şi facă mărturisirea de credinţă – Petru, piatra pe care Hristos spune că va zidi Biserica Sa şi că orice leagă şi dezleagă Petru, astfel va fi şi în ceruri.

Atunci şi doar atunci
Hristos îi spune lui Petru – cel ce trebuia să fie acea piatră – că trebuie să meargă la Ierusalim să pătimească.

Ţinând cont că el tocmai fusese lăudat,
este probabil de înţeles motivul pentru care Petru a răspuns:

„Să nu Ţi se întâmple Ţie aceasta”.